

Историография на 18в. (лекция) 26.09.08

Съвременниците на Паисий-а

1. Спиридон Габровски –Нямуц(Молдова);

2.Павел Ритер Витезович -1701г. издава на латински ез. „Стематогрфия-

Империкум” – представлява нещо като албум,където са представени зна-мената на южносл. Княжества.

Илиризма- политическа идея за обединението на юж. славяни като но-

силтели в миналото на общт империйски език.

3.Андрия Качич-Милошич – 1756г. издава съчинението „Разговор угодни народа словинскаго”.

4.Христофор Жефарович- 1741г. „Стематогрфия”.Бил зограф по профе-сия и е е дин от най-добрите зографи в южносл. регион.

Исто рически латинизъм –текстове,дело на български католици.

5.Петър Богдан Башев –„История на България” 1667г.

18в. –6. Яков Паячевич -1702г. издава на латински „Комедиум по стара и нова география”- съдържат се текстове за географски места,за българите това са Охрид и др.

7.Кристо Пейкич -1716г. „Огледало на истината м/у източната и запад-

ната църква”.

8.Барон Ксавер де Пеячевич -1797г. – Исория на Сърбия,но в архива му е открита и История на България.

9. Блазиус Клайнер- „Архив на православната провинция България в 3ч:

-1762г – История в кратце- Зографска безименна история.

-1762г.-Паисий и неговата история.

-1792г. – История во кратце у българскаго история саовенска –монах Спиридон Габровски.

10. Йован Раич- има наполовина българска кръв,но като книжовник се оформя в Сърбия – „История разних слованских народох найпачие? бъл-

гари,сърби,хървати”.написва го 1757г.

11.Йордан Иванов – Български старини от Македония.

Паисий Хилендарски –Биография

1722г. – 1773г.

Български народен будител и духовник, автор на „История Славянобългарская”. Много често е сочен за основоположник на Българското възраждане. Канонизиран е за светец от БПЦ. Сведенията за живота на Паисий се изчерпват почти само с автобиографичните му бележки в единствената му сигурна творба „История Славянобългарская”. Роден е през 1722г. в Самоковската епархия, най-вероятно в Банско. През 1745г. отива в Хилендарския манастир. Завършва своя труд през 1762г. в Зографския манастир.

Предполага се, че е умрял на път за Света гора в селището Амбелино,

днес Лозница, край Асеновград.

В сравнение с другите балкански народи през 18в. Българите като че ли закъсняват в пробуждането си. Но Паисий интуитивно намира най-силното средство-историята, за да извика за нов живот, прекъсналия връзката си с миналото български народ, и така да отговори на нуждите на новата епоха. Това е първото произведение на новата българска литература и историографията. Целта на нейния автор е не само да даде знания за родината, но и чрез тях да вдъхне на българите национално самочувствие и да разпали у тях национално самосъзнание.

Софроний Врачански

Една от най-изявените възрожденски личности от кр. На 18в и нач. на 19в.,

роден е в Котел през 1739г..Истинското му име е Стойко Владиславов.В края на 18в. С.Врачански изпъкнал като най-активния и талантлив българ-ски книжовник от онова време.След първия препис на Паисиевата исто-рия от 1765г. той направил още един,а по време на принудителния си престой във Видин успял да състави и два обемисти сборника с църков-ни слова и съчинения,преведени от гръцки.През 1806г. с паричната по-мощ на родолюбиви българи издал първата печатна книга на новобъл-гарски –„Неделник”.Малко преди това завършва и своята най-добра кни-жовна творба „Житие е страдания грешнаго Софрония”.Успоредно с кни-жовните си занимания Софроний разгърнал и активна политическа дей-ност.Под негово ръководство в Букурещ се обособил емигрантски кръг, който се заел с разрешаването на българския политически въпрос.През есента на 1804г. за руската столоца заминала специална делегация с цел да потърси помощта на Русия за подобряване положението на български народ.След избухването на поредната Руско-турска война през 1806г. буку

рещкият политически кръг се активизирал още повече.Руската армия окопирала Влашко и Молдова и С.Врачански влязъл в пряк контакт с командването на Дунавската армия.По негова инициатива през 1810г. било издействано разрешение за сформирането на български добровол-чески отряд,който взема дайно участие в бойните действия на юг от р. Дунав .За да се помогне на руското настъпление,Софроний изготвил и два призива,с които разяснявал необходимостта да се оказва всестранна подкрепа на руските отряди.Молбата на Софроний се явява фактически първата възрожденска програма за разрешаване на българския полити-чески въпрос.Умира в Букурещ през 1813г. „Житие и страдания грешниго Софроние” е публикувано през 1861г. във в. „Дунавски лебед” на Г.С. Раковски.

3.10.8 Софроний Врачански

1739- 1813г(има спор за годината на смърта му.)

1. Котел –включва 55г. от живота му 1739-1794г.

2. Враца 1794г. (избран е за епископ)-1803г.

3.Букурещ -1803г. – 1813 г.

С.Врачански принадлежи на една от най-знатните фамилии на 18в.-Богороди.(Стефан Богороди е първият българин,който достига до най- високия пост в империята –съветник на втория султан.)Роден е в богато и знатно ,дори аристократично семейство.С.В. е част от школата на Милко Котленски.През 1774 г. Пребивава 6 месеца в Атон.От там може би е по-лучил по-високото си образование.